

Biblioteca pública: tota una aventura

En temps d'eleccions la cultura es vesteix de promesa sense sortir dels arxius. Però per solucionar la inexistència de biblioteques públiques algú bé haurà de desenterrar la imaginació. I Europa queda encara molt lluny.

Als Països Catalans resta, encara avui, la tasca feixuga i apassionant d'engegar un sistema de biblioteques —públiques, especialitzades i escolars— i de procurar-los un nivell de desenvolupament d'acord amb els mínims proclamats per l'International Federation of Library Associations (IFLA), del qual som molt lluny encara.

Segons els professionals, només amb una adquisició racional de llibres, una catalogació i classificació com les de qualsevol país desenvolupat i un augment dels pressupostos dedicats a les biblioteques —tant en nombre de personal com de fons—, s'assolirà el bon funcionament d'aquestes xarxes.

Immergits de ple en la campanya electoral, els polítics parlen de "fer extensibles els béns de la majoria i contribuir a la redistribució de la cultura". Però malgrat tot, la cultura resta en segon pla i, en aquest terreny, Europa és, ara per ara, una fita molt llunyana en l'horitzó.

XARXES SENSE XARXA

Un dels problemes bàsics que tenen aquestes importants infraestructures culturals és la desconexió entre les diverses xarxes de biblioteques existents al nostre país —públiques o bé privades—, com també el divorci entre la normativa legal vigent i la realitat que hauria de regular.

València, Mallorca i Barcelona comparteixen aquest problema de manera quasi idèntica. Paquita Alexandre, cap de Servei del Llibre de la Conselleria de Cultura de la

Generalitat valenciana, assegura que "si bé la Biblioteca Central fa de coordinadora de la xarxa de biblioteques públiques, cal reforçar i millorar, amb tot, aquest enllaç, i també augmentar-ne el nombre".

A Mallorca el centre coordinador de les diverses biblioteques és la Biblioteca del Consell Insular, però la relació entre elles es redueix a un simple intercanvi de les llistes d'adquisicions. Francesc Riera i Vayreda, director de la Biblioteca Central de Ciutat de Mallorca, creu que "s'han d'establir contactes amb altres comunitats, sobretot entre les de parla catalana, per tal d'evitar, entre altres coses, la diversitat de compres i arribar, així, a una oferta compartida".

Ara bé, a Barcelona el panorama és més confús que a les altres dues ciutats. Diverses xarxes —Diputació, ajuntament, entitats bancàries i Generalitat— conviuen sense una coordinació efectiva. Elisa Camps, presidenta del Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Barcelona afirma que "hi ha alguns nivells de col·laboració, però d'una manera independent. Segons la Llei de Biblioteques del 1981, els ajuntaments tenen l'obligació de crear la xarxa de biblioteques públiques. Però, ¿què passa? Doncs, que els falta orientació de com s'ha de fer, per un costat, i la seguretat del suport econòmic, per un altre. I hauria de ser la Generalitat qui assumís aquest paper orientatiu".

FER DE 'PÚBLICA'

A València la Biblioteca Pú-

blica de la Generalitat i a Mallorca la Biblioteca de l'Ajuntament de Palma, compleixen les funcions pròpies de grans biblioteques públiques. A la ciutat del Túria, Solé Tura i Joan Lerma van presentar fa dues setmanes el projecte de la futura Biblioteca valenciana, que serà el centre de conservació del patrimoni bibliogràfic valencià.

Ara, el drama de la capital del Principat és precisament la inexistència d'una gran biblioteca pública. La Biblioteca Nacional de Catalunya i la Biblioteca Universitària han de suportar aquesta mancança. Són biblioteques amb un fons enfocat a la investigació i com a tals compleixen aquesta funció. Però fan un paper de suplència, amb tots els problemes que això comporta.

Dolors Lamarca, directora de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, ens ho explica: "Aquesta biblioteca es diu Pública i Universitària, però no ho és; de pública només en té el nom, perquè no té espai físic ni llibres per al públic en general. I un agreujant del problema és la manca de biblioteques de suport a l'ensenyament mitjà. Els estudiants vénen aquí per fer els treballs dels instituts. Això vol dir que la gent que està matriculada a la universitat i el professorat universitari, sovint no troben lloc per fer les seves consultes".

Elisa Camps hi afegeix: "Aquestes biblioteques s'han omplert de criatures, perquè fan la feina que haurien de fer les escolars. Diferenciar els nivells de biblioteques, segons les funcions que co-

rresponen a cadascuna, és una cosa que aquí no han vist clar fins ara, quan els professionals comencen a definir-ho".

LA LLEI DEL 81: PAPER MULLAT

L'any 81 el Parlament ca-

talà va aprovar per unanimitat la Llei de Biblioteques, amb la finalitat de coordinar tots els serveis de les biblioteques públiques existents -centres dependents de la Generalitat, dels ajuntaments i d'iniciatives privades amb projecció pública, com ara les Caixes d'Estalvis-

D'una banda, es tractava d'impedir la creació descontrolada de biblioteques; d'altra, d'establir un ordre de prioritats tenint en compte les necessitats de cada barri, població o comarca.

La Llei ja té deu anys i no ha desenvolupat cap dels seus aspectes. No s'ha dictat cap decret ni cap reglament regulador. Malgrat haver encarregat una normativa al Col·legi de Bibliotecaris i Documentalistes, mai no s'ha fet servir d'orientació. El mateix Col·legi va presentar l'any 1989 un estudi denunciant la falta de recursos als centres de lectura catalans, a conseqüència de l'incompliment de la Llei.

Ara la Generalitat prepara un nou projecte de llei perquè, addueixen, l'actual no serveix. Els professionals es mostren escèptics i no dubten a qualificar-la de "gratuïta".

SENSE INFORMATITZACIÓ NO HI HA FUTUR

La manca d'informatització és el mal de què tothom pateix. Tot just s'hi entra ara, en aquest camp. Per això és difícil que aquest procés arribi a superar la fase de catalogació. L'agilitat del préstec s'haurà d'esperar encara un temps abans no sigui una realitat a la majoria de les biblioteques del país.

A Mallorca, segons Francesc Riera, "s'ha aprovat aquest mes un decret per informatitzar les biblioteques, i de moment només s'ha fet l'oficina central".

A València tan sols algunes biblioteques estan vinculades al centre coordinador de la Generalitat.

La Biblioteca Universitària de Barcelona està informatitzada des del 1985. Això permet, segons, Dolors Lamarca, "de demanar un llibre als Estats Units i tenir-lo aquí en tres setmanes; potser el tenen en alguna biblioteca més a

prop, però mentre no s'informatitzin no ho sabrem".

La Diputació de Barcelona va començar a informatitzar totes les seves biblioteques fa un any. I la Biblioteca Nacional de Catalunya té en aquest moment dotze terminals integrades al Sistema Informàtic de Catàlegs Automatitzats de Biblioteques (SICAB).

UN GRAN '010' FÍSIC

¿Quina és la solució al drama que viuen avui dia les biblioteques de Barcelona? Elisa Camps ho veu clarament: "Fer una xarxa real de biblioteques públiques perquè cada tipus de biblioteca pugui acomplir perfectament la seva funció concreta. Biblioteques grans que puguin donar un servei a tot el públic de la ciutat; enfocades d'una altra manera, amb accés directe, oferta a domicili...".

Per Dolors Lamarca una biblioteca pública és "on pots trobar tot allò que t'interessa sobre la ciutat on ets o allò que necessites; on puguis anar per una pura qüestió de lleure i on trobis des d'un còmic o una novel·la a una recepta de cuina o el número de telèfon de qualsevol ciutat europea. Seria una mena de '010' però en llibres. I si això no hi és, en té la màxima responsabilitat l'Ajuntament".

Això, ara com ara i aquí, sembla un somni. No a França, als Països Baixos ni a Dinamarca, on ja fa molt que saben que els centres públics de cultura i d'investigació són un dret que els ciutadans han de reclamar. Elisa Camps creu que "no es tracta de buscar la causa tant en la dita pèrdua de l'hàbit de lectura com de renovar-ne la imatge, fer-la atractiva i, sobretot, de concentrar esforços".

Potser haurem d'esperar a la desaparició dels protagonismes polítics.

Joan Marí

